

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**

Avdelning 3

DOM
2015-09-29
Meddelad i
Göteborg

Mål nr
6705-15

SÖKANDE

Konkurrensverket
103 85 Stockholm

MOTPART

Västra Götalandsregionen
Regionens Hus
405 44 Göteborg

Ombud: AnnaKarin Jonsson
Västra Götalandsregionen
Regionens Hus
462 80 Vänersborg

SAKEN

Upphandlingsskadeavgift enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, förkortad LOU

KONKURRENSVERKET	
2015-09-29	
Avd	30
Dnr	479/2015
KSnr	353 Aktbil 16

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller Konkurrensverkets ansökan och beslutar att Västra Götalandsregionen ska betala en upphandlingsskadeavgift om 1 500 000 kr.

Dok.Id 362038

Postadress
Box 53197
400 15 Göteborg

Besöksadress
Sten Sturegatan 14

Telefon
031 - 732 70 00

Telefax
031 - 711 78 59
E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**Sida 2
6705-15**YRKANDEN M.M.**

Konkurrensverket yrkar att förvaltningsrätten ska besluta att Västra Götalandsregionen (VGR) ska betala 1 500 000 kr i upphandlingsskadeavgift.

Till stöd för sin ansökan anför *Konkurrensverket* i huvudsak följande. VGR tillsammans med Region Halland genomförde under 2012 en upphandling av tjänster om maskinell dosdispensering och leverans av dessa till apotek och/eller avhämtningsställen av läkemedel för öppenvård. Enligt kravspecifikationen var leverantören skyldig att tillhandahålla en kapacitet på minst 400 preparat. Den 1 juni 2012 meddelades tilldelningsbeslut genom vilket Apotekstjänst Sverige AB (Apotekstjänst) tilldelades kontrakt. Avtalet tecknades den 20 september 2012 och gällde t.o.m. den 14 maj 2015. Avtalet kunde helt eller delvis förlängas upp till 24 månader.

Efter avslutad upphandling framkom att de maskiner Apotekstjänst avsåg att använda endast hade plats för 348 olika artiklar, medan VGR och Region Halland hade behov av dosdispenserade läkemedel motsvarande ca 580 olika preparat. Parterna var inte överens om omfattningen av upphandlingen. Utöver det första avtalet tecknade VGR och Apotekstjänst tre avtal för att reglera sina mellanhavanden; kapacitetsavtal, förskottsavtal och tilläggsavtal. Kapacitetsavtalet, som slöts i november 2012, har inte varit föremål för prövning i domstol. Genom tilläggsavtalet, som tecknades den 26 november 2013, kom parterna överens om den ytterligare ersättning som ska utgå till Apotekstjänst till följd av kapacitetsavtalet, ersättningsdos, ordinationsfax och för registerhållning. Enligt avtalet ska VGR också utge en engångsersättning på 6 790 000 kr i retroaktiv kompensation till Apotekstjänst.

Apoteket AB ansökte hos Förvaltningsrätten i Göteborg om överprövning av förskottsavtalets och tilläggsavtalets giltighet. Kammarrätten i Göteborg

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**

har genom dom den 17 december 2014 i mål nr 3674-14 och 3678-14 fastställt att förskottsavtalet mellan VGR och Apotekstjänst ska bestå då det slutits i överensstämmelse med LOU samt att tilläggsavtalet, som utgjorde en otillåten direktupphandling, får bestå av tvingande hänsyn till ett allmänintresse. Av Kammarrättens domskäl framgår att VGR borde ha kunnat förutse de omständigheter som senare låg till grund för tilläggsavtalet redan i november 2012, vid tidpunkten då kapacitetsavtalet slöts. VGR bedömdes också ha kunnat råda över oklarheterna i förfrågningsunderlaget om uppdragets omfattning. Något undantag från annonseringsskyldigheten kunde därför enligt kammarrätten inte göras i fråga om tilläggsavtalet.

Konkurrensverket har inhämtat uppgifter från VGR om tilläggsavtalets värde. Enligt VGR skulle tilläggsavtalet gälla t.o.m. den 15 oktober 2015. VGR har i mars 2015 angett att det uppskattade värdet av tilläggsavtalet uppgår till 32 518 380 kr. Genom skrivelse den 12 maj 2015 har VGR informerats Konkurrensverket om att det upphandlade avtalet och tilläggsavtalet har förlängts t.o.m. den 15 februari 2016. Detta värde bör ingå i det totala beloppet, varför det totala värdet av tilläggsavtalet uppgår till 36 817 929 kr. Upphandlingsskadeavgift kan således utgå med lägst 10 000 kr och högst 3 681 793 kr.

Omständigheten att tilläggsavtalet fått bestå på grund av tvingande hänsyn till ett allmänintresse motiverar i sig inte en sänkning av avgiften. Tilläggsavtalet har tecknats till följd av oklarheter i förfrågningsunderlaget i den annonserade upphandlingen och med anledning av den överenskommelse som parterna träffade i november 2012. I det aktuella fallet förefaller det inte vara endast den upphandlande myndighetens agerande som har lett till att parterna har omförhandlat det annonserade avtalet. Det är också förståeligt att det är svårt att för första gången konkurrensutsätta en tjänst som tidigare endast har tillhandahållits av en enda aktör på en statligt kontrollerad marknad. Dessa omständigheter bör förmildra sanktionsvärdet. Värdet

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**

av tilläggsavtalet är dock högt och det rör sig om en otillåten direktupphandling. Det kan ifrågasättas varför VGR inte har agerat mera skyndsamt för att få till stånd en ny annonserad upphandling, trots kännedom om leverantörens allvarliga likviditetsproblem. Sammantaget är en upphandlings-skadeavgift på 1 500 000 kr en avskräckande och proportionerlig sanktion för överträdelsen. Det föreligger inte några sådana omständigheter som medför att avgiften ska efterges.

Västra Götalandsregionen bestrider Konkurrensverkets ansökan och yrkar att upphandlingsskadeavgiften ska fastställas till 0 kr eller efterges. VGR anför i huvudsak följande. Den genomförda direktupphandlingen är att bedöma som en ringa överträdelse varför någon avgift inte ska utdömas. Konkurrensverket har lämnat en korrekt beskrivning av bakgrunden och de omständigheter som lett fram till ingåendet av tilläggsavtalet, men inte tagit tillräcklig hänsyn till de förmildrande och exceptionella omständigheter som förelegat. Under hösten 2013 förelåg en reell och överhängande risk att vissa ordinerade läkemedel inte skulle dosdispenseras om VGR inte ingick tilläggsavtalet med Apotekstjänst. Det saknades möjlighet att i den uppkomna situationen genomföra ett nytt upphandlingsförfarande eller tillhandahålla tjänsten i egen regi utan att riskera avbrott i tjänsten. Inte ens ett kortare avbrott i tillhandahållandet av dosdispenserade läkemedel kunde accepteras utan att det skulle medföra risker ur patientsäkerhetsperspektiv. VGR var tvungna att ingå det aktuella avtalet i syfte att undanröja risken för 34 000 patienters liv och hälsa. Dessa omständigheter måste beaktas vid bedömningen av avgiftens sanktionsvärde.

Tilläggsavtalet har inte varit en del av ett upprepat eller medvetet kringgående av LOU. Tvärtom har avtalet som ingicks med Apotekstjänst under hösten 2012 föregåtts av en upphandling i enlighet med LOU. VGR har också skyndsamt påbörjat en förnyad upphandling efter att Apotekstjänst i oktober 2013 meddelat att bolaget inte avsåg att leverera en tjänst som

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**

motsvarade patienternas behov. Arbetet med den nya upphandlingen påbörjades redan i början av december 2013, vilket visar att VGR försökt begränsa tillämpningen av tilläggsavtalet. Tilldelningsbeslut fattades den 24 november 2014, och blev därefter föremål för överprövning. Förvaltningsrättens dom vann laga kraft den 23 juni 2015 och vinnande anbudsgivare har till VGR uppgett att bolaget behöver minst fem månader för att kunna tillhandahålla en tjänst som garanterar patientsäkerheten. Till följd av denna utdragna process har VGR tvingats utnyttja delar av förlängningsklausulen i 2012 års avtal. Att det tagit lång tid att ingå ett nytt upphandlat avtal kan inte tas till intäkt för att VGR inte har agerat tillräckligt skyndsamt för att få till stånd en ny upphandling. VGR har heller inte förlängt tilläggsavtalet mera än absolut nödvändigt för att säkerställa en patientsäker leverans av dosdispenserade läkemedel. Myndigheten har inte dragit några fördelar av att ingå tilläggsavtalet med Apotekstjänst. Tvärtom har tvisten medfört att den upphandlade tjänsten blivit dyrare för VGR, som således drabbats av negativa konsekvenser genom att ingå tilläggsavtalet. De aktuella omständigheterna utgör även synnerliga skäl för att efterge avgiften.

Konkurrensverket tillägger i huvudsak följande. Den avgift som verket har yrkat att domstolen ska döma ut är lägre än vid en otillåten direktupphandling av normalgraden. Den yrkade avgiften är skälig och proportionerlig för överträdelsen. De omständigheter VGR anført kan varken var för sig eller tillsammans medföra att överträdelsen ska betraktas som ringa eller att avgiften ska efterges eller sättas ned ytterligare. Tilläggsavtalet fick bestå vid överprövning av avtalets giltighet till följd av tvingande hänsyn till allmänintresse. VGR kan inte tillgodoräkna sig den tvingande hänsynen också som en förmildrande omständighet vid bedömningen av upphandlingsskadeavgiftens storlek. Verket har inte påstått att VGR försökt kringgå LOU upprepat eller medvetet, vilket skulle ha varit en förmildrande omständighet. Avsaknaden av detta utgör dock inte i sig en förmildrande om-

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**

ständighet. Verket har heller inte invänt mot att det nya upphandlingsförfarandet har tagit viss tid, utan mot att VGR har avvaktat med att påbörja det nya förfarandet. VGR har inte agerat förrän i december 2013, trots att man redan i november 2012 borde ha förstått att de tjänster som upphandlats inte stämde överens med regionens faktiska behov och den uppfattning leverantören hade om uppdragets omfattning utifrån kravspecifikationen. I juli 2013 blev det dessutom känt för VGR att leverantören hade allvarliga likviditetsproblem. VGR borde således ha haft möjlighet att agera mera skyndsamt. Dröjsmålet har inneburit att upphandlingsförfarandet försenats och att tilläggsavtalet fått förlängas. Någon närmare förklaring till på vilket sätt de negativa ekonomiska konsekvenserna drabbat VGR har inte lämnats. Tilläggsavtalet motsvarar det faktiska behov VGR har av tjänsterna och det var alltså nödvändigt att ingå avtalet för att regionens behov skulle tillgodoses. VGR kan därför inte anses ha drabbats av några negativa ekonomiska konsekvenser genom att ingå tilläggsavtalet. Det är inte fråga om någon sådan situation att det finns skäl att efterge avgiften.

Västra Götalandsregionen tillägger i huvudsak följande. Då upphandlings-skadeavgiften ska bestämmas så att upphandlande myndighet avhåller sig från överträdelser ter det sig märkligt att de omständigheter som gjort att VGR varit tvingad att ingå tilläggsavtalet skulle sakna betydelse för överträdelens sanktionsvärde. Av lagens förarbeten framgår att det åtminstone i vissa fall kan vara fråga om en överträdelse där sanktionsvärdet är förhållandevis lågt, då det rör sig om avtal som får bestå av tvingande hänsyn till allmänintresse. VGR har inlett och avslutat en annonserad upphandling (det ursprungliga avtalet) och direktupphandlingen avser läkemedel, d.v.s. anskaffningar som inte kunnat anstå. Tilläggsavtalet är begränsat till att gälla tills inköp kan göras enligt den nya annonserade upphandlingen. Det som stod klart under hösten 2012 var att Apotekstjänst inte ansåg sig ha en skyldighet att leverera en tjänst som motsvarade VGRs behov och att VGR var nödgad att träffa tilläggsavtalet för att tillförsäkra leverans av läkeme-

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**

del till patienterna. Det ursprungliga avtalet löpte till den 14 maj 2015. VGR kunde inte avsluta avtalsförhållandet i förtid utan risk för avtalsrättsliga påföljder eller ingå ett nytt upphandlat avtal innan dess. VGR kan inte rimligen ha haft en skyldighet att påbörja ett nytt förfarande i november 2012 eller juli 2013. VGR har, genom att påbörja ett nytt förfarande i december 2013, agerat tillräckligt skyndsamt för att få till stånd ett nytt upphandlat avtal med start den 15 maj 2015. Till yttrandet bifogas anteckningar från ett arbetsmöte angående den nya upphandlingen, som ägde rum den 6 december 2013, samt den ursprungliga tidsplanen för den aktuella upphandlingen.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE*Tillämpliga bestämmelser m.m.*

Allmän förvaltningsdomstol får besluta att en upphandlande myndighet ska betala en särskild avgift (upphandlingsskadeavgift) om allmän förvaltningsdomstol i ett avgörande som har vunnit laga kraft fastställt att ett avtal får bestå av tvingande hänsyn till ett allmänintresse enligt 16 kap. 14 § (17 kap 1 § 2 LOU).

Med upphandlande myndighet avses statliga och kommunala myndigheter.

Vid tillämpning av denna lag ska med myndighet jämföras

1. beslutande församlingar i kommuner och landsting, och
2. offentligt styrda organ som avses i 12 §, samt
3. sammanslutningar av en eller flera myndigheter enligt första stycket eller församlingar enligt 1 eller sammanslutningar av ett eller flera organ enligt 2 (2 kap 19 § LOU).

Med offentligt styrda organ avses sådana bolag, föreningar, delägarförvaltningar, särskilt bildade samfällighetsföreningar och stiftelser som tillgodo-

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**

ser behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och

1. som till största delen är finansierade av staten, en kommun, ett landsting eller en upphandlande myndighet,
2. vars verksamhet står under kontroll av staten, en kommun, ett landsting eller en upphandlande myndighet, eller
3. i vars styrelse eller motsvarande ledningsorgan mer än halva antalet ledamöter är utsedda av staten, en kommun, ett landsting eller en upphandlande myndighet (2 kap. 12 § LOU).

Upphandlingsskadeavgiften ska uppgå till lägst 10 000 kronor och högst 10 000 000 kronor. Avgiften får inte överstiga tio procent av kontraktsvärdet. Beräkningen av kontraktsvärdet ska ske enligt 3 kap. 3 och 4 §§ LOU eller 15 kap. 3 a § LOU (17 kap. 4 § första stycket LOU).

Värdet av ett kontrakt ska uppskattas till det totala belopp som ska betalas enligt kontraktet. En upphandling får inte delas upp i syfte att kringgå bestämmelserna i denna lag. Vid beräkningen ska options- och förlängningsklausuler beaktas som om de utnyttjats. Vid beräkningen ska den upphandlande myndigheten beakta direktupphandlingar av samma slag gjorda av myndigheten under räkenskapsåret (15 kap. 3 a § LOU).

Av 17 kap. 5 § LOU framgår att vid fastställande av upphandlingsskadeavgiftens storlek ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är. I ringa fall ska någon avgift inte beslutas. Avgiften får efterges, om det finns synnerliga skäl.

Av förarbetena framgår bl.a. följande (prop. 2009/10:180, del 1, s. 197-198 och 369 f.). Sanktionen ska vara effektiv, proportionerlig och avskräckande. Utgångspunkten bör dock vara att avgiften bestäms så att myndigheten avhåller sig från överträdelser av lagen. Ju allvarligare överträdelsen

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**

kan anses vara, desto högre belopp bör alltså sanktionsavgiften fastställas till. Vid bedömningen av sanktionsvärdet bör även vägas in hur klar överträdelsen kan anses vara. Ett oklart rättsläge bör t.ex. påverka sanktionsvärdet så att överträdelsen anses mindre allvarlig. Otillåtna direktupphandlingar anses vara en av de allvarligaste överträdelseerna inom upphandlingsområdet, vilket bör leda till att sanktionsvärdet i dessa fall ofta kan anses vara högt. Vidare kan avtalstidens längd och värdet påverka sanktionsvärdet på så sätt att sanktionsvärdet anses högre om en otillåten direktupphandling gjorts och avtalet avser en förhållandevis lång tid eller högt värde. När ett avtal får bestå av tvingande hänsyn till ett allmänintresse kan det antas att det åtminstone i vissa fall kan vara fråga om en överträdelse där sanktionsvärdet är förhållandevis lågt. Överträdelser kan i en del av dessa fall snarare antas bero på de allmänna omständigheterna än på ett medvetet kringgående av upphandlingslagstiftningen. Det är dock viktigt att påpeka att det följer av ändringsdirektivet att en sanktion ska påföras även i dessa fall. Även förhållanden hos den upphandlande myndigheten bör tillmätas betydelse vid bedömningen av sanktionsvärdet. Det kan exempelvis från den upphandlande myndighetens sida vara fråga om ett upprepat beteende ifråga om att inte iaktta avtalsspärren eller att företa otillåtna direktupphandlingar. Ett sådant upprepat handlande bör ses som en försvårande omständighet. Det förhållande att upphandlande myndighet på annat sätt drabbats negativt kan däremot i vissa fall ses som en förmildrande omständighet. I sällsynta fall, när överträdelsen får anses ringa, bör det kunna aktualiseras om någon avgift överhuvudtaget ska påföras.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis att Kammarrätten i Göteborg i mål 3674-14 och 3678-14 fastställt att tilläggsavtalet den 26 november 2013 mellan Västra Götalandsregionen och Apotekstjänst tillkommit efter

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**

en otillåten direktupphandling, men att avtalet får bestå av tvingande hänsyn till ett allmänintresse. Avgörandet har vunnit laga kraft.

Västra Götalandsregionen har ostridigt ingått avtal och det rör sig om otillåten direktupphandling. Förutsättningar för att påföra upphandlingsskadeavgift enligt 17 kap. 1 § 2 LOU föreligger därmed.

Upphandlingsskadeavgiftens storlek ska uppgå till mellan 10 000 kr och 10 000 000 kr. Avgiften får dock inte överstiga tio procent av kontraktsvärdet. Konkurrensverket har, baserat på uppgifter från Västra Götalandsregionen, angett att kontraktsvärdet uppgår till 36 817 929 kr. Västra Götalandsregionen har inte ifrågasatt kontraktsvärdet. Förvaltningsrätten bedömer att upphandlingsskadeavgift kan utgå med lägst 10 000 kr och högst 3 681 793 kr.

Vid fastställande av upphandlingsskadeavgiftens storlek ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är. I ringa fall ska någon avgift inte beslutas. Avgiften får efterges om det finns synnerliga skäl. Överträdelsens allvarlighetsgrad ska fastställas utifrån en helhetsbedömning där kontraktsvärdet är en av flera avgörande faktorer (jfr Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2014 ref. 69). Därutöver ska det beaktas om det finns några förmildrande eller försvårande omständigheter i det enskilda fallet som bör inverka sänkande eller höjande på upphandlingsskadeavgiftens storlek.

Förvaltningsrätten anser att Västra Götalandsregionens överträdelse ska ses som allvarlig eftersom myndigheten har genomfört en otillåten direktupphandling. Sanktionsvärdet kan därför anses vara högt. Till detta kommer att det rör sig om ett avtal som avser ett högt värde. Västra Götalandsregionen har anfört att tvisten med leverantören medfört att den upphandlade tjänsten blivit dyrare och att regionen således drabbats av negativa konsekven-

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**Sida 11
6705-15

ser genom att ingå tilläggsavtalet. Då Västra Götalandsregionen inte närmare angett omfattningen av konsekvenserna eller lämnat några handlingar till stöd härför, kan detta dock inte anses som en förmildrande omständighet. Konkurrensverket har anfört att avtalet har tillkommit som en följd av såväl den upphandlande myndighetens som leverantörens agerande och att detta är en förmildrande omständighet, samt att den aktuella tjänsten tidigare endast tillhandahållits av en enda aktör på en statligt kontrollerad marknad och att även detta är en förmildrande omständighet. Förvaltningsrätten finner inte skäl att ifrågasätta detta. Tilläggsavtalet, som slutits i syfte att fortsatt kunna tillhandahålla nödvändiga läkemedel, är begränsat till att gälla tills inköp kan göras enligt den nya annonserade upphandlingen. Dessa omständigheter bör inverka sänkande på upphandlingsskadeavgiftens storlek.

Västra Götalandsregionen har anfört att det rör sig om en ringa överträdelse av LOU och att avgiften ska sättas till 0 kr, samt att det finns synnerliga skäl för att efterge avgiften. Till stöd härför har Västra Götalandsregionen uppgett att det inte finns något behov av en avskräckande sanktion då tilläggsavtalet slöts av hänsyn till ett tvingande allmänintresse, samt att myndigheten agerat tillräckligt skyndsamt för att få till stånd ett nytt upphandlat avtal med start den 15 maj 2015, då det första avtalet skulle ha löpt ut, och att man skyndsamt påbörjat en förnyad upphandling efter att leverantören i oktober 2013 meddelat att bolaget inte avsåg att leverera en tjänst som motsvarade patienternas behov.

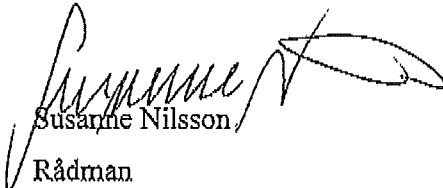
Av förarbeten framgår att utrymmet för att anse en överträdelse som ringa och underlåta att påföra avgift är ytterst begränsat (prop. 2009/10:180 s. 198). Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2014 ref. 49 gällde frågan om vad som kan anses vara "ringa" fall av överträdelse. I målet fanns det bl.a. inte något behov av den avskräckande effekt en sanktion var avsedd att ha, då det varit fråga om omständigheter som legat utanför vad

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**Sida 12
6705-15

kommunerna hade kunnat förutse och påverka. Förvaltningsrätten anser att det i det nu aktuella målet inte rör sig om sådana omständigheter som anges i det ovan angivna avgörandet. Förvaltningsrätten bedömer att det inte finns några ytterligare förmildrande omständigheter. Vid en samlad bedömning kan överträdelsen inte anses vara ritiga.

Det föreligger enligt förvaltningsrättens mening inte heller några sådana synnerliga omständigheter som medför att avgiften ska efterges. Vid en helhetsbedömning anser Förvaltningsrätten att det av Konkurrensverket yrkade beloppet framstår som skäligt. Upphandlingsavgiftens storlek ska således bestämmas till 1 500 000 kr. Konkurrensverkets ansökan ska bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1B LOU)

Susanne Nilsson
Rådman

Föredragande i målet har varit förvaltningsrättsnotarien Carina Widd.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.